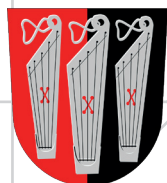
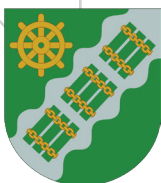
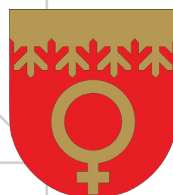

Harri Mikkonen & Pentti Ojajärvi

Karelia-ammattikorkeakoulun Kuntakierros 2018

Karelia-ammattikorkeakoulun julkaisu
C, Raportteja: 59

Karelia-ammattikorkeakoulun Kuntakierros 2018

Harri Mikkonen & Pentti Ojajarvi

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU 2019
JOENSUU

Julkaisusarja: C, Raportteja: 59

Julkaisusarjan vastaava toimittaja: Kari Tiainen

Kirjoittaja: Harri Mikkonen & Pentti Ojajärvi

Taitto: Pasi Tikka, Osuuskunta Mekastamo

© Tekijä ja Karelia-ammattikorkeakoulu

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty ilman nimenomaista lupaa.

ISBN 978-952-275-272-7 (painettu)
ISBN 978-952-275-273-4 (verkkojulkaisu)
ISSN- L 2323-6914
ISSN 2323-6914

Julkaisujen myynti ja jakelu: Karelia-ammattikorkeakoulu – Julkaisutoiminta
julkaisut@karelia.fi
tahtijulkaisut.net

Joensuu, LaserMedia Oy, 2019

Sisällys

1 Kuntakierroksen tavoitteet	8
2 Pohjois-Karjala toimintaympäristönä nyt ja tulevaisuudessa	10
2.1. Väestö	10
2.2. Työllisyys ja työpaikat	11
2.3. Pohjois-Karjalan tulevaisuus	12
3. Kunnat tulevaisuuden tekijänä	19
4. Karelia-ammattikorkeakoulu maakunnan kehittäjänä	2
5. Kuntakierros 2018 -toteutus	22
6. Kuntakierroksen tulokset ja keskeiset huomiot	32
6.1. Esimerkkejä keskeisistä yhteistyöaiheista	10

1 Kuntakierroksen tavoitteet

Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus, maakuntaudistus sekä valinnanvapauslaki tulevat aiheuttamaan suuria muutoksia maakuntien ja kuntien toiminnossa ja palveluissa. Samaan aikaan väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos, alueellinen erilaistuminen, monikulttuuristuminen ja älykkään teknologian kehitys tuovat uusia haasteita ja ohjaavat kuntia muuttamaan toimintatapojaan.

Sote- ja maakuntaudistusten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021. Uudistusten myötä monet aiemmin kuntien ja valtion vastuulla olleet palvelut tulevat maakuntien hoidettavaksi. Palveluprosessit muuttuvat ja palvelujen käyttöön liittyvä valinnanvapaus lisääntyy. Tuleva maakunnallinen palvelurakenne koostuu julkisista, yksityisistä ja kolmannen sektorin palveluntuottajien tarjoamista palveluista. Nämä muutokset poistavat kunnilta vastuuta ja muuttavat kuntien tarjoamien palveluiden painopisteitä.

Tämä asettaa kunnat uusien haasteiden eteen sekä palveluiden tuottajina, että muiden organisaatioiden tarjoamien palvelujen käyttäjinä. Kunnan roolin, rahoituksen ja sen tehtävien toteutustapojen muutokset vaikuttavat kunnalliseen demokratiaan ja kunnan johtamistapoihin sekä lisäävät henkilöstön uudelleen koulutustarpeita. Tulevaisuuden kuntien tehtäviä on esitelty tarkemmin julkaisun luvussa 3 Kunnat tulevaisuuden tekijänä.

Karelia-ammattikorkeakoulun vahvuus on tiivis työ- ja elinkeinoelämäyhteistyö. Karelia-ammattikorkeakoululla on koulutustarjonnan lisäksi laajaa kumppanuus- ja yhteistyöverkostotoimintaa, jonka edelleen kehittämiseksi Karelia-ammattikorkeakoulu toteutti kuntatapaamiset syksyllä 2018 (Kuntakierros 2018). Näiden tapaamisten tavoitteena oli löytää uusia yhteistyön mahdollisuuksia Karelia-ammattikorkeakoulun ja kuntien, seutukuntien, yritysten sekä yhteisöjen kanssa. Tapaamisten tarkoituksena oli keskustella

erityisesti maakunta- ja kasvupalvelu-uudistukseen liittyvistä yhteistyötarpeista ja -mahdollisuuksista ja sekä selvittää tarpeita, joissa Karelia-ammattikorkeakoulu voisi olla apuna tai kehittämistoiminnan yhteistyötahona.

Tässä julkaisussa selostetaan tapaamisissa esille tulleita pääkohtia, joissa kuntien, yritysten ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä voitaisiin lisätä ja tehostaa. Yksityiskohdattaiset, tai vain yhtä kuntaa koskevat asiat on jätetty tämän raportin ulkopuolelle.

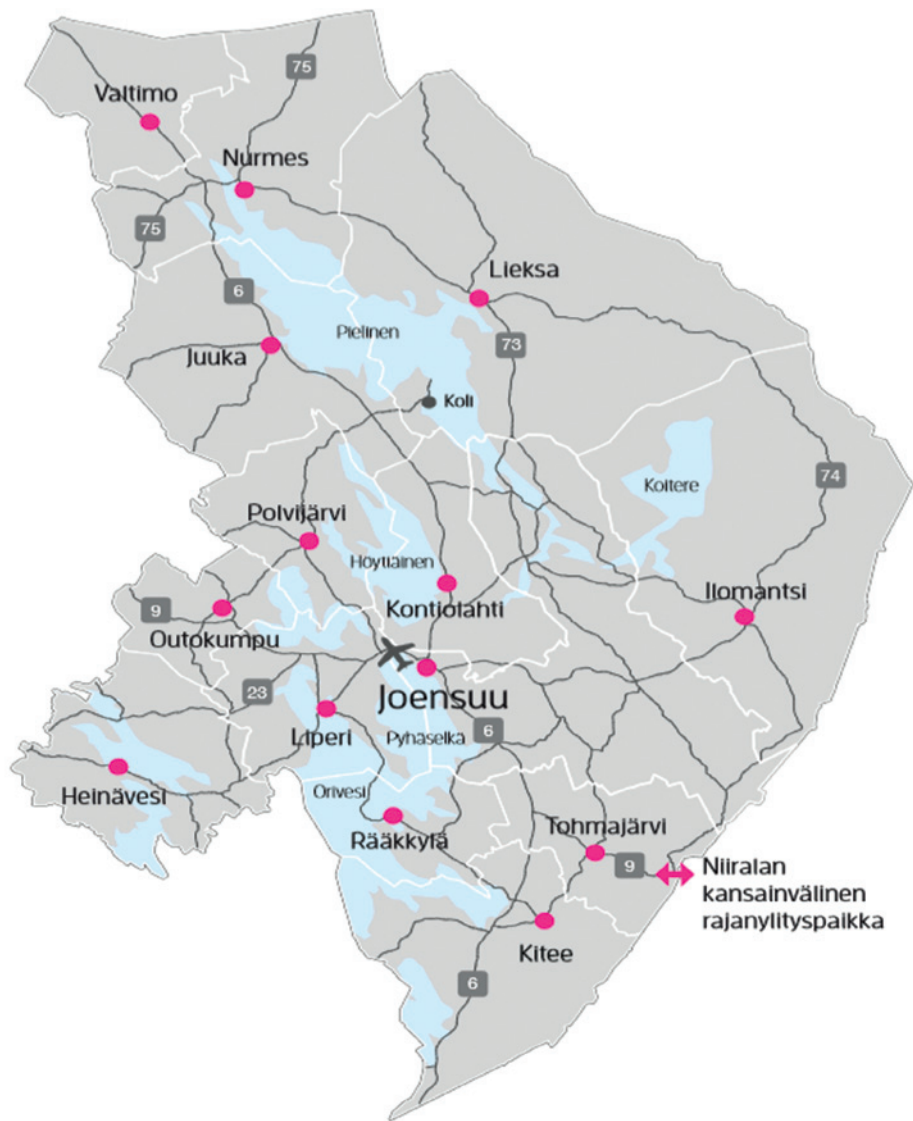
”

Näiden tapaamisten tavoitteena oli löytää uusia yhteistyön mahdollisuuksia Karelia-ammattikorkeakoulun ja kuntien, seutukuntien, yritysten sekä yhteisöjen kanssa.

2 Pohjois-Karjala toimintaympäristönä nyt ja tulevaisuudessa

2.1 VÄESTÖ

Pohjois-Karjalassa on 13 kuntaa, joista kaupunkeja on viisi (Joensuu, Kitee, Lieksa, Outokumpu ja Nurmes). Maakunta jakautuu kolmeen seutukuntaan: Joensuun, Keski-Karjalan ja Pielisen-Karjalan seutukuntiin. Heinäveden kunta tulee osaksi Pohjois-Karjalaa 1.1.2020 alkaen (kuva 1).

Kuva 1. Pohjois-Karjalan maakunta 2020 alkaen. (POKAT 2021 Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2018–2021).

Taulukko 1. Pohjois-Karjalan väestön tunnuslukuja 2018 - ennakkotieto. (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2019).

	Luonnollinen väestönkasvu			Kuntien välinen muuttoliike			Siirtolaisuus			Kokonaisnettomuutto	Väestönmuutos	Väkiluku 31.12.2018 ennakko
	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Syntyneiden enemmitys	Tulo-muutto*	Lähtö-muutto*	Nettomuutto	Maahanmuutto	Maastamuutto	Nettomuutto			
Pohjois-Karjala	1213	2054	-841	8487	8679	-192	511	199	312	120	-721	162265
Joensuu	632	756	-124	4 940	4 479	461	293	120	173	634	510	76 577
Outokumpu	43	121	-78	293	410	-117	12	8	4	-113	-191	6 812
Ilomantsi	17	111	-94	119	189	-70	17	11	6	-64	-158	4 970
Juuka	24	105	-81	141	176	-35	8	4	4	-31	-112	4 705
Kontiolahti	149	89	60	929	991	-62	24	11	13	-49	11	14 841
Liperi	109	112	-3	708	705	3	4	5	-1	2	-1	12 149
Polvijärvi	29	76	-47	130	187	-57	1	2	-1	-58	-105	4 309
Joensuun seutu	1 003	1 370	-367	7 260	7 137	123	359	161	198	321	-46	124 363
Lieksa	52	210	-158	287	403	-116	87	13	74	-42	-200	11 097
Nurmes	57	158	-101	238	261	-23	10	7	3	-20	-121	7 644
Valtimo	14	46	-32	57	102	-45	2	0	2	-43	-75	2 143
Pielisen Karjala	123	414	-291	582	766	-184	99	20	79	-105	-396	20 884
Kitee	54	155	-101	371	429	-58	38	6	32	-26	-127	10 359
Rääkkylä	7	44	-37	88	116	-28	5	1	4	-24	-61	2 179
Tohmajärvi	26	71	-45	186	231	-45	10	11	-1	-46	-91	4 480
Keski-Karjala	87	270	-183	645	776	-131	53	18	35	-96	-279	17 018

*Sisältää myös maakunnan sisäisen kuntien välisen muuton Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastot Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 29.1.2019

Pohjois-Karjalan kokonaisnettomuutto painui tappiolliseksi vuonna 2016 seitsemän muuttovoittovuoden jälkeen. Pohjois-Karjalassa väkiluvun lasku jyrkkenei selvästi vuonna 2017, mutta taittui hiukan vuonna 2018. Pohjois-Karjalan väkiluku oli vuoden 2018 lopulla 2018 162 265. (Niiranen 2019).

Maan sisäinen nettomuutto oli tappiollinen (-192), mutta nettomaahanmuutto kasvatti maakunnan väestöä 312 hengellä vuodessa, mikä riitti nostamaan Pohjois-Karjalan muuttovoittomaakunnaksi. Kaikkiaan muuttovoittoa kertyi 120 henkeä. (Niiranen 2019).

Väkiluku pieneni vuoden aikana 721 hengellä eli väestötappio oli noin 300 henkeä pienempi kuin vuonna 2017. Vaikka muuttoliike olikin voitollinen, oli kuolleiden määrä suuri ja syntyneiden määrä tilastohistorian pienin. Tulomuuton kasvussa näkyi mm. Itä-Suomen yliopiston opettajankoulutuksen siirtyminen Joensuuhun. Maakunnassa kuoli vuoden aikana 841 ihmistä enemmän kuin syntyi. (Niiranen 2019).

Pohjois-Karjalan kunnista väkiluku nousi vain Joensuussa (+510) ja Kontiolahdella (+11). Eniten väkiluku laski Lieksassa (-200).

Seutukunnittain tarkasteltuna Joensuun seutukunnan väkiluku laski 46 hengellä, Pielisen Karjalassa vähennystä oli 396 henkeä ja Keski-Karjalassa 279 henkeä.

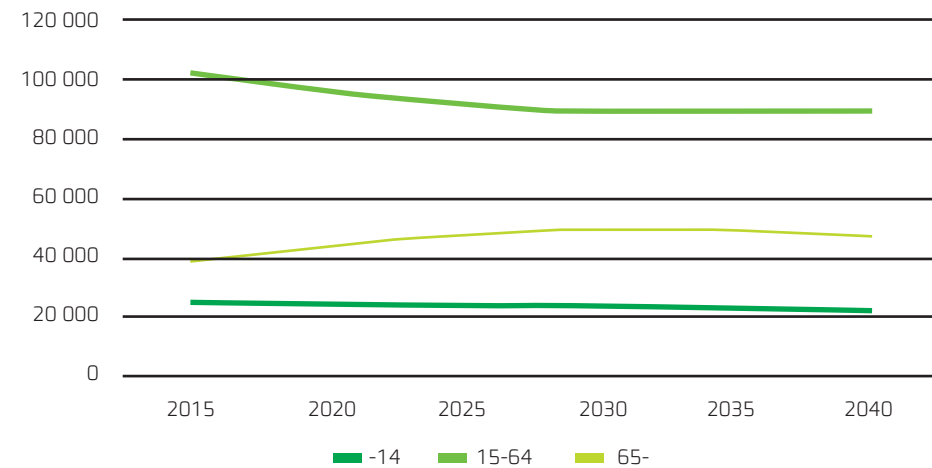
Pohjois-Karjalan väestön ikärakenne on vanhempaa kuin Suomessa keskimäärin. Yli 65-vuotiaiden osuus lisääntyy, 15-64 -vuotiaiden ja varsinkin alle 15-vuotiaitten määrä vähenee muuta maata nopeammin. Ikärakenteesta johtuen myös lasten ja eläkeläisten suhde työikäiseen väestöön eli väestöllinen (64,4) huoltosuhte on maakunnassa maan keskiarvoa (60,1) suurempi. (Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018). Suurin väestöllinen huoltosuhte oli Ilomantsissa (88,4) ja pienin Joensuussa (53,8) (Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto 2018).

Suuresta työttömyydestä johtuen Pohjois-Karjalan taloudellinen hoitosuhde, eli työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrän suhteessa työllisten määrään, oli vuonna 2016 maan suurin (Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018).

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan tulee työikäisten määrä edelleen väheneeseen vuoteen 2025-2030 asti kaikissa Pohjois-Karjalan seutukunnissa. Lasku on pienintä Joensuun seutukunnalla ja Pielisen Karjalan ja Keski-Karjalan seutukunnissa huomattavasti suurempaa. Pielisen Karjalan seutukunnalla yli 65-vuotiaiden osuus alkaa lähestyä työikäisten määrää (kuvio 1). Suurinta työikäisten osuus oli vuonna 2017 Joensuussa, Kontiolahdessa ja Liperissä. Pienin työikäisten osuus oli Ilomantsissa ja Rääkkylässä. (Työ- ja elinkeinoministeriö. 2018).

”

Pohjois-Karjalan väestön ikärakenne on vanhempaa kuin Suomessa keskimäärin. Yli 65-vuotiaiden osuus lisääntyy, 15-64 -vuotiaiden ja varsinkin alle 15-vuotiaitten määrä vähenee muuta maata nopeammin.

Kuvio 1. Pohjois-Karjalan väestöennuste. Lähde: Tilastokeskus, Väestöennuste.

2.2 TYÖLLISYYS JA TYÖPAIKAT

Työttömien työnhakijoiden määrä väheni edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa. Suurin suhteellinen vähenemä oli Lieksassa (28 %). Työttömien osuudet työvoimasta vaihtelivat Juuan 16,9 %:n ja Kontiolahden 9,6 %:n välillä. Joulukuussa 2018 työttömien työnhakijoiden (9 922 työtöntä työnhakijaa) osuus työvoimasta oli Pohjois-Karjalassa maan korkein, 13,7 %. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömien määrä väheni 1806 henkilöllä. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä väheni 32 %. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli joulukuussa 9,7 %. Pohjois-Karjalan seutukunnissa työllisyystilanteet paranivat Pielisen Karjalan alueella 23 %, Keski-Karjalan alueella 16 % ja Joensuun alueella 14 %. Kaikissa Pohjois-Karjalan kolmessa seutukunnassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli suurin piirtein saman suuruinen (Joensuu 13,5 %, Keski-Karjala 14,7 %, Pielisen Karjala 14,0 %). Työttömien osuus työvoimasta oli suurin Rääkkylässä (16,2 %) ja pienin Kontiolahdessa (8,6 %). (Pohjois-Karjalan ELY-keskus 2018).

Ammattiryhmittäin tarkasteltuna työttömyys väheni vuoteen 2017 verrattuna kaikissa ammattiryhmissä. Eniten työttömien määrä väheni palvelu- ja myyntityöntekijöiden (376 henkilöä, 17 %) sekä rakennus, korjaus ja valmistustyöntekijöiden (274 henkilöä, 12 %) ammattiryhmissä. Merkittävästi työttömyys väheni myös erityisasian ja asiantuntijaryhmissä, yhteensä 386 henkilöä. (Pohjois-Karjalan ELY-keskus 2018).

Avoimia työpaikkoja Pohjois-Karjalassa oli joulukuussa 2018 1078. Ammattiryhmittäin eniten avoimia työpaikkoja oli tuolloin palvelu- ja myyntityöntekijöille 538 kpl, erityisasian- ja asiantuntijoille yhteensä 237 kpl, prosessi ja kuljetustyöntekijöille 97 kpl sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöille 95 paikkaa. (Pohjois-Karjalan ELY-keskus 2018).

Taulukko 2. Pohjois-Karjalan työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TEtoimistossa kunnittain. (Pohjois-Karjalan ELY-keskus 2018).

Kunta	Työttömät työnhakijat				Muutos	Työttömyys %	Työttömistä työnhakijoiden lomautetut osuus	Työttömien työnhakijoiden osuus	Avoimet työpaikat			
	Joulu 2018	Marras 2018	Joulu 2017	Joulu 2018					Joulu 2018	Marras 2018	Joulu 2017	Joulu 2018
Ilomantsi	345	320	413	68	16	38	16,7	36	7	10	26	260
Joensuu	5 051	4 484	5 904	853	14	303	14,3	593	488	497	96	19
Juuka	325	301	352	27	8	48	16,9	44	18	8	36	450
Kitee	590	557	733	143	20	39	13,5	59	20	26	33	127
Kontiolahti	699	627	799	100	13	71	9,6	39	10	19	20	105
Lieksa	649	593	907	258	28	30	14,4	74	62	56	18	32
Liperi	608	581	684	76	11	64	10,7	61	36	25	36	144
Nurmes	445	404	523	78	15	38	13,9	75	40	47	28	60
Outokumpu	396	402	477	81	17	21	14,6	40	18	21	19	90
Polvijärvi	242	225	273	31	11	15	13,2	40	10	..	..	..
Rääkkylä	138	137	144	6	4	10	16,3	..	..	..	..	..
Tohmajärvi	321	278	373	52	14	16	16,7	7	8	27	20	74
Valtimo	113	109	146	33	23	7	12,7	9	7	5	4	80
Pohjois-Karjala	9 922	9 018	11 728	1 806	15	700	13,7	1 078	726	745	333	45

Työttömyys väheni myös kaikilla koulutusasteilla. Lukumääräisesti eniten väheni keskiasteen koulutuksen suorittaneiden työttömien määrä, 870 henkilöä. Tähän keskiasteen suorittaneiden ryhmään kuuluu yli puolet työttömistä työnhakijoista, n. 5 400 henkilöä. Alimman korkea-asteen tai korkeakouluasteisen tutkinnon suorittaneiden joukossa työllisyystilanteen koheneminen näkyi hyvin, työttömien määrä väheni 16,7 %, yhteensä 339 henkilöä. Suhteellisesti eniten (29 %) väheni työttömyys alemman perusasteen koulutuksen saaneiden ryhmässä. Tämän ryhmän osuus on nopeasti pienentynyt 5 %:iin koko työnhakijaryhmästä.

Tärkeimmät tuotannolliset alat Pohjois-Karjalassa ovat metsäbiotalous ja teknologia-teollisuus. Ne ovat maakunnan suurimpia työllistäjiä heti hyvinvointipalvelujen jälkeen. Työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen mukaan Pohjois-Karjalan seutukuntien elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne oli parempi kesällä 2018 verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen. Myös työttömyyden määrä ja rakenne olivat kehittyneet positiivisesti. Sen sijaan osaavan työvoiman saatavuus on ollut heikompaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

Joensuun sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0
Pielisen Karjalan sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0
Keski-Karjalan sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0

Kuva 2. Pohjois-Karjalan seutukuntien kehitysnäkymät kesällä 2018. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

2.3 POHJOIS-KARJALAN TULEVAISUUS

Pohjois-Karjalan vahvuuksia ovat monipuolinen elinkeinorakenne. Maakunnassa on useita vahvoja kärkiyrityksiä alihankintaverkostoineen, rajaliikenne ja kansainvälisesti toimivat veturiyritykset. Vahvoja osaamisaloja ovat mm. turvallisuus- ja lukitusala, metsä- ja metsäkonealat, bioenergia, nanoteknologia, ftoniikka, metalli-, muovi- ja komposiittialat, ICT, ympäristöala, elintarvikeala, kaivostoiminta ja palvelukeskustoiminta. Maakunnasta löytyy rakennusallalla toimivia valtakunnallisesti merkittäviä rakennusyrityksiä ja puurakentamisen osaamista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

Pohjois-Karjalan hyvälle tulevaisuuden näkymille antavat pohjaa maakunnan vahvat koulutusrakenteet. Pohjois-Karjalasta löytyvät kaikki koulutustasot: yliopisto, ammattikorkeakoulu ja toisen asteen lukio- ja ammatillinen koulutus. (Pitkänen, P. & Varis, E. 2018).

Maakunnan kehittymisen kannalta erityisen tärkeää on oppilaitosten lisääntynyt yritysyhteistyö alueen elinkeinoelämän kanssa. Laaja-alainen ja korkeatasoinen koulutus antaa hyvät edellytykset maakunnan kehittymiselle luomalla hyvät edellytykset osaavan työvoiman turvaamiseen yrityksille ja nuorten houkuttelemiseen maakuntaan. Osaavan ja motivoituneen työvoiman saatavuuden turvaaminen ja valmistuvien opiskelijoiden jääminen maakuntaan ovat ensiarvoisen tärkeitä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

Pohjois-Karjalan maakunnan suurin uhka onkin väestön vanheneminen ja väheneminen. Varsinkin Joensuun seudun ulkopuolella tulee negatiivinen väestökehitys haittaamaan alueiden elinvoimaisuutta ja kehittymistä. Työvoiman saatavuuteen liittyviä huolia on esiintynyt muun muassa sote-sektorilla ja joillakin teollisuuden toimialoilla, erityisesti metalliteollisuudessa. Monista sote-ammattiryhmien työntekijöistä, esimerkiksi sosiaalivyöntekijöistä ja lääkäreistä, on jatkuva pula, joka kärjistyy maakunnan reuna-alueilla, joilla osaajapula koskee myös muita ammattiryhmiä. Ongelmia on esiintynyt muun muassa metsäalalla. (Pitkänen, P. & Varis, E. 2018).

Pohjois-Karjalan maakunnan suurin uhka onkin väestön vanheneminen ja väheneminen. Varsinkin Joensuun seudun ulkopuolella tulee negatiivinen väestökehitys haittaamaan alueiden elinvoimaisuutta ja kehittymistä.

Ikääntyminen tulee vaikuttamaan myös kulutuskäyttäytymiseen ja kuntien tarjoamien palveluiden järjestämiseen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Yritysten tarpeisiin tarvitaan panostusta nopeasti reagoivaan koulutukseen, jossa osaamista päivitetään työmarkkinatilanteen mukaisesti. Tähän liittyy yritysten työvoimatarpeiden laajempi kartoitus, yrityslähtöisten rekrytuskoulutusten parempi hyödyntäminen ja yritysten työssä olevan henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen. Myös maahanmuuttajien suomen kielen opetukseen sekä yrittäjyyskoulutukseen panostamista tarvitaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

Digitalisaatio tulee lisäämään ICT-toimialan kysyntää. Uudet teknologiat kiinnostavat yhä enemmän monia yrityksiä liiketoimintamahdollisuuksien kasvattamiseksi. Tekoälystä ja sen mahdollisuuksista ollaan kiinnostuneita. Some ja visuaaliset viestintätaidot ovat myös pienten yritysten arkipäivää. Myös palvelumuotoiluun kysyntä on kasvussa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

Matkailu on edelleen tärkeä ala, mutta sen kehittämisessä on löydettävä uusia kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisia kohteita. Kasvua matkailuun haetaan Euroopan lisäksi myös Aasiasta. Ruplan kurssin pysyminen suhteellisen vakaana on vakiinnuttanut venäläisten asiakkaiden määrän Joensuun seudulla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018).

Pohjois-Karjalan kuntien tilanne on viime vuosina parantunut lähemmäksi koko maan tilannetta ja kunnallisveron taso ei ole enää maan korkeimpia. Tulevaisuudessa verotulojen ja valtionosuuksien kehitys näyttävät huolestuttavilta ja lisäävät paineita kunnallisveroprosentin nostamiselle. (Pitkänen, P. & Varis, E. 2018).

Pohjois-Karjalan maakuntaohjelman POKAT 2021 visiona on älykäs erikoistuminen, öljyvapaa maakunta ja elinikäinen osallistuminen. Maakuntaohjelman painopisteet ovat:

- » Elinvoimaa alueiden verkostoitumisesta – Hyvä saavutettavuus ja toimintaympäristö
- » Uudistumisella kasvua – Monipuolinen, kestävä ja työllistävä elinkeinorakenne
- » Hyvinvointia kumppanuuksilla – Sujuva arki

Pohjois-Karjalan älykkään erikoistumisen ytimessä oleva Metsäbiotalouden uudet ratkaisut -osaamisala muodostaa maakunnan vahvimman tutkimus- ja osaamis pohjaisen kokonaisuuden. Alalla on yli 500 yritystä.

Teknologiat ja materiaalit kasvun mahdollistajina -osaamisala on teknologiateollisuuden painottuva yritys vetoinen kokonaisuus. Merkittävää potentiaalia on myös kaivannais-toiminnalla ja matkailulla. Luonnonvara-aloista myös maataloudella ja ruoantuotannolla on tärkeä merkitys.

Pohjois-Karjalassa halutaan olla eturintamassa tuottamassa ja käyttämässä uusiutuvia energioita kestäväällä ja järkevällä tavalla. Elinikäinen osallistuminen on tavoite nähdä ikääntyvä väestörakenne haasteen sijasta myös mahdollisuutena.

3 Kunnat tulevaisuuden tekijänä

Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin –julkaisussa (Valtiovarainministeriö 2017) esitellään kuntien roolissa ja tehtäväkentässä sote- ja maakuntauudistuksen johdosta tapahtuvia muutoksia. Sote-tehtävien siirto maakuntiin korostaa kunnan elinvoima- ja sivistysroolia. Lisäksi korostuvat kunnan hyvinvoinnin edistämistehtävä ja –rooli, elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli.

Kunnat vastaavat jatkossakin työllisyyden hoidosta ja edistämisestä sekä osaamisen ja sivistyksen edistämisestä. Kunnat vastaavat edelleen myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muu vapaa-ajan palveluista ja nuorisotoimesta. Vastuu paikallisesta elinkeinopolitiikasta, maankäytöstä, rakentamisesta ja kaupunkisuunnittelusta ja pääosin asuntopolitiikasta jäävät kunnille.

Koska tulevaisuuden kunnan keskiössä ovat menestyvien yritysten lisäksi hyvinvoivat kuntalaiset tulee tulevaisuuden kunnan vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia ja sivistystä sekä alueen elinvoimaa ja työllisyyttä. Kunnan tehtävänä on turvata sujuva arki sekä terveellinen ja turvallinen ympäristö. Myös sosiaalisen ja maantieteellisen eriytymisen ja syrjäytymisen ehkäisy korostuvat. (Valtiovarainministeriö 2017)

Kuva 3. Tulevaisuuden kunnan roolit. (Suomen Kuntaliitto 2016)

”Kunnan tulevaisuus on monin tavoin avoin ja sen roolit sekä toimintatavat ovat muuttumassa. Tulevaisuus on tekemisen kysymys. Jokaisessa kunnassa on vahvuuksia ja ominaisuuksia menestyvän kunnan tulevaisuuteen. Erilaisissa toimintaympäristöissä toimivissa kunnissa lähtökohdat, painopisteet, haasteet ja keinot ovat erilaisia.” (Suomen Kuntaliitto 2016)

Kunnat ovat nykyisin nähtävä enemmänkin konserniyhtiönä, sillä kunnissa useita eri palveluja on yhtiötetty (esim. vesi, energia, ruokahuolto) (Saatsi 2018).

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa julkisen talouden rakenteita, kuntataloutta kokonaisuutena sekä yksittäisten kuntien taloutta. Kuntien järjestämisvastuulla olevat tehtävät vähenevät noin puolella, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät maakuntien vastuulle.

Maakuntakonsernista muodostuu kokonaisuudessaan Pohjois-Karjalan suurin työnantaja, siihen tulee työntekijöitä lähes 8000. Arviolaskelmien perusteella Pohjois-Karjalan yleiskatteisen rahoituksen lähtötaso (ns. nykyjakauma) on vuoden 2019 kustannustasossa noin 630 milj. euroa.

Pohjois-Karjalassa sosiaali- ja terveyspalvelut on jo koottu Siun soteen (Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä), joka käynnistyi vuoden 2017 alussa. Siun sotessa on yhteen koottuna eri kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut, keskussairaala, pelastuslaitos ja ympäristöterveys.

Maakuntaan siirtyvät tehtäväkokonaisuudet

Kuva 4. Maakuntaan siirtyvät tehtäväkokonaisuudet Pohjois-Karjalassa. (Pohjois-Karjalan maakunta- ja sote-uudistus)

Pohjois-Karjalassa uuteen maakunnan organisaatioon siirretään sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi ELY-keskusten, maakuntaliiton, TE-toimiston, AVI:n ja kuntien tehtäviä (kuva 4).

Kuntien rooli elinvoiman edistäjänä kasvaa, mutta tämä edellyttää riittäviä panostuksia elinvoiman edistämiseen. Kaikkia uudistuksen taloudellisia vaikutuksia tai dynaamisia muutoksia kunnan talouteen ei ole mahdollista ennakoida.

Lähes kaikissa kuntien tulevissa tehtävissä voidaan nähdä paljon Karelia-ammattikorkeakoulun ja kuntien välisiä yhteistyömahdollisuuksia. Yhteistyön muodot ja aiheet voivat tulevaisuudessa olla hyvinkin monenlaisia ja monialaisia. Yhteistyön rakentaminen vaatii tapaamisia ja kohtaamisia entistä enemmän. Hyvän yhteisen alun saaminen on kaikkien etu.

Yhteistyön aihealueita voivat olla esimerkiksi digitalisaation hyödyntäminen kunta- palveluissa; yritysten, kuntien ja Karelian yhteistyön syventäminen sekä kunta- palvelujen ja asukkaiden hyvinvoinnin kehittäminen.

Yhteistyömuotoina ovat yhteinen hanke- ja kehittämistoiminta, henkilöstökoulutukset ja opiskelijoiden hyödyntäminen selvitysten ja tutkimusten tekemisessä. Opiskelijoiden työkaluina ovat harjoittelut, opinnäytetyöt ja opiskelijaprojektit.

Näitä yhteistyötapoja ja -aiheita voidaan suunnitella yhdessä säännöllisesti toteutettavissa kumppanuussopimusten toimintasuunnitelmien päivityksissä tai kuntakierroksissa.

Mitä kunta tekee tulevaisuudessa?

Kuva 5. Mitä kunta tekee tulevaisuudessa. (Suomen Kuntaliitto 2017)

Sote-tehtävien siirto maakuntiin korostaa kunnan elinvoima- ja sivistysroolia.

4 Karelia-ammattikorkeakoulu maakunnan kehittäjänä

Karelia-ammattikorkeakoulu on monialainen ammattikorkeakoulu, jonka lakisääteisiä tehtäviä ovat koulutus, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI-toiminta) sekä aluekehitystehtävä.

Kareliassa TKI-toimintaa toteutetaan ulkoisen rahoituksen (hankerahoitus) projekteina sekä osana opetusta toimeksiantojen, harjoitteluiden tai opinnäytetöiden muodossa. Ulkoisen rahoituksen projekteja toteutetaan pääosin valituilla painoaloilla (uudistuvat hyvinvointipalvelut sekä kestävät energiaratkaisut ja materiaalit) sekä läpileikkaavien teemojen (digitalisaatio, kansainvälisyys ja yrittäjyys) edistämiseksi.

Keskeisiä kehittämiskumppaneita TKI-toiminnassa ovat yritys- ja elinkeinotoimijat sekä sidosryhmät. TKI-toiminnalla vahvistetaan myös opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittymistä sekä työelämän kehittämisosaamista. TKI-toimintaa integroidaan opintojaksoihin, harjoitteluihin, opinnäytetöihin sekä YAMK-opintoihin.

Kumppanuuksien tehokas hallinta ja niiden hyvä johtaminen ovat organisaation menestymisen kannalta yksi avaintoiminnoista. Karelia-ammattikorkeakoulun kumppanuuksien hallinnan toimintamalli perustuu Karelian strategian ja vision toteuttamiseen ja sen tavoitteena on lisätä ammattikorkeakoulun omaa osaamispääomaa sekä tuottaa kumppanuustoiminnalla lisäarvoa kumppaneille.

Kareliassa kumppanuudet määritellään organisaatioiden väliseksi liittoumiksi, joiden avulla vahvistetaan molemmille kumppanuusorganisaatioille tärkeitä asioita ja tuotetaan lisäarvoa molempien toimintaan. Karelian kumppanuudet jakautuvat strategisiin-, avain- ja toiminnallisiin kumppanuuksiin. Kumppanuustoiminnan lisäksi muiden sidosryhmien, alumni- ja asiakkaiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen hallinta ovat tärkeitä Kareliassa.

Karelialla on kahden kunnan kanssa avainkumppanisopimus, mutta Kuntakierros 2018 tuloksena vuoden 2019 alussa tullaan sopimaan uusia avainkumppanuuksia Pohjois-Karjalan kuntien kanssa. Yhteistyö kuntien kanssa tulee olemaan lähivuosina yksi kumppanuustoiminnan painopisteistä Kareliassa. Kuntakierros 2018 antaa tälle työlle vahvan pohjan.

Kuntien kanssa solmitaan avainkumppanisopimus jota vuosittain tarkennetaan toimintasuunnitelmalla. Suunnitelmassa määritellään yhteistyönkohde ja kummaltakin osapuolelta vastuutahot, jotka vievät asiaa eteenpäin. Toimintasuunnitelmia arvioidaan kaksi kertaa vuodessa. Lieksassa sekä Liperissä suunnitelmallisen työn ansioista on saavutettu hyviä tuloksia.

Yhteistyö kuntien kanssa tulee olemaan lähivuosina yksi kumppanuustoiminnan painopisteistä Kareliassa. Kuntakierros 2018 antaa tälle työlle vahvan pohjan.

5 Kuntakierros 2018 -toteutus

Karelia-ammattikorkeakoulun Kuntakierros 2018 toteutettiin loka-marraskuun aikana 2018. Kuntakierroksessa toteutettiin kumppanuustapaamiset kaikkien Pohjois-Karjalan kuntien kanssa Liperiä ja Valtimoa lukuun ottamatta. Liperissä oli kuntakierroksen kaltainen tapaaminen toteutettu jo aiemmin ja Valtimon poisjäänti johtui piakkoin toteutuvasta kuntaliitoksesta. Heinäveden kunta oli myös mukana kuntakierroksessa.

Ennen tapaamista jokaisesta kunnasta tehtiin esiselvitys, johon koottiin tärkeimpiä tietoja mm. kuntien väestöstä (ikäjakauma, koulutustaso, työttömyysaste), elinkeinorakenteesta ja työllistäjistä sekä kunnan kehittämisen painopisteistä. Kuntien suunnitelmista ja strategioista koottiin listaus aiheista ja toimenpiteistä, joissa yhteistyötä voitaisiin tehdä.

Kuntiin toimitettiin linkki kuntakohtaiseen REAL-digialustalle, jossa oli etukäteisinformatio Karelia-ammattikorkeakoulun toiminnasta ja palautesivusto. Kokouksen aluksi käytiin vielä läpi Karelia-ammattikorkeakoulun toiminnan pääkohdat alustaa hyödyntäen.

Kareliasta tapaamisissa olivat mukana aina projektisuunnittelija Pentti Ojajärvi ja palveluliiketoiminnan päällikkö Harri Mikkonen. Useissa tapaamisissa olivat mukana myös kehittämispäälliköt Raimo Moilanen ja Asko Puhakka, projektiasiantuntija Marika Turkia sekä palveluliiketoiminnan koordinaattori Anne Prepula. Joensuun kaupungin tapaamisissa olivat mukana Kareliasta rehtori, vararehtori ja kehittämisjohtaja. Kuntien puolelta lähes kaikissa tapaamisissa olivat läsnä kunnan/kaupunginjohtaja sekä usein koko kunnan johtoryhmä. Kaikista tapaamisista tehtiin muistio, jonka molemmat osapuolet tarkistivat. Muistioon kirjattiin tarkasti yhdessä sovitut toimenpiteet ja puolin ja toisin henkilöt jotka vievät sovittuja toimenpiteitä eteenpäin.

Kuva 6. Karelian palveluliiketoiminnan päällikkö Harri Mikkonen ja palveluliiketoiminnan koordinaattori Anne Prepula tien päällä. Kuva: Pentti Ojajärvi.

Tapaamisten jälkeen Karelian vastuhenkilöille laadittiin kooste, johon oli koottu kaikki kunkin henkilön vastuulle tulleet tehtävät ja tehtävien vastuhenkilöt kunnissa.

Tapaamisten luonne oli erittäin positiivinen ja kehittävä. Yhteistyöaihiota kirjattiin muistioihin kaikkiaan 127 kappaletta. Niiden luonne vaihteli yksittäisestä, ehkä pienestäkin toimenpiteestä, isoihin, yhteisiin kehittämishankkeisiin.

Kuva 7. Tapaaminen Polvijärven kunnan edustajien kanssa. Kuva: Pentti Ojajärvi.

”

Tapaamisten luonne oli erittäin positiivinen ja kehittävä. Yhteistyöaihoita kirjattiin muistioihin kaikkiaan 127 kappaletta. Niiden luonne vaihteli yksittäisestä, ehkä pienestäkin toimenpiteestä, isoihin, yhteisiin kehittämishankkeisiin.

6 Kuntakierroksen tulokset ja keskeiset huomiot

Kuntakierros 2018 toi esille paljon aihealueita, joissa olisi tarve kuntien ja Karelia-ammattikorkeakoulun väliselle yhteistyölle. Pohjois-Karjalan kuntien tarpeet ovat osin hyvin samanlaisia, mutta kuntien koosta sekä kuntien ja kuntalaisten tausteroista (ikä rakenne, elinkeinorakenne, sijainti, historia) johtuen löytyi myös erityistarpeita.

E erityisen tärkeää on kuntien laatimat strategiat, joiden mukaan kunnat kohdentavat resursseja kuntien edelleen kehittämiseksi. Kaikkiaan Pohjois-Karjalan kunnissa on positiivinen vire ja sitä on usein eteenpäin viemässä vireä kunnan johtoryhmä. Kuntien tilanne Pohjois-Karjalassa ei aina ole paras mahdollinen uuden kehittämiselle, mutta uskoa tulevaisuuteen löytyy.

Karelia nähtiin varsin luontevana ja merkityksellisenä yhteistyökumppanina ja kierroksella saatiin positiivista palautetta Karelian jalkautumisesta kuntiin. Tapaamisissa oli tärkeää luoda henkilökohtaisia suhteita puolin ja toisin. Kuntakierros 2018 tapaamiset, muistiot ja selvitykset ovat vasta alku tiivistyväälle yhteistyölle. Nyt käännetään hihat ja aloitetaan varsinainen työ.

6.1 ESIMERKKEJÄ KESKEISISTÄ YHTEISTYÖAIHEISTA

Yritysten kehittäminen

Tärkeimpien keskustelussa esille tulleisiin aihealueisiin kuului kunnissa toimivien yritysten kehittäminen. Kuntien keskeinen rooli kunnan elinvoiman kehittäjänä nostaa yritysten ja kuntien yhteistyön yhä tärkeämmäksi. Kuntien tehtävänä on mahdollistaa yritysten

toimintaa. Karelian odotetaan olevan mukana tässä yhteistyössä. Karelian tulisi tarjota yrityksille niiden tarvitsemaa henkilöstökoulutusta ja hankeyhteistyötä. Yhtenä esimerkkinä nousi hyvin usein esiin Innovaatiosetelin hyödyntäminen pk-yrityksissä.

Työllisyyden parantaminen

Pitkäaikaistyöttömien lisäkustannus kunnille on yhteensä 16 miljoonaa euroa koko Pohjois-Karjalassa. Kunnat maksavat puolet 300 päivää työttöminä olleiden tuesta ja 70 prosenttia, jos työttömyys on jatkunut yli tuhat päivää. Maksulta vältytään, jos työttömyysjakso on lyhentynyt työllisyystoimilla. Kunnilla on vahva tahto vähentää pitkäaikaistyöttömistä aiheutuvia lisäkustannuksia. Karelia-amk:n ja kuntien työllisyyskoordinaattoreiden yhteistyötä tulisi entisestään kehittää ja lisätä.

” Karelia nähtiin varsin luontevana ja merkityksellisenä yhteistyökumppanina ja kierroksella saatiin positiivista palautetta Karelian jalkautumisesta kuntiin.

Kuva 8. Myös Nurmeksen kaupunginjohtaja Asko Saatsi ja hyvinvointijohtaja Petri Moilanen toivovat yhteistyötä kunnan yritysten kehittämiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Kuva: Pentti Ojajarvi.

Digitalisaation hyödyntäminen

Kuntapalvelujen digitalisuuden kehittäminen tuli esille kaikissa keskusteluissa ja esiselvityksissä, mutta sen käytäntöön soveltaminen on monissa kunnissa vielä kehittämisteella. Jo pelkästään digitalisaatio-termin tarkoitus ja sisältö, hyödyntämisestä puhumattakaan tuntui olevan monesti epäselvää. Joissakin kunnissa asiaa oli pohdittu hyvinkin perusteellisesti ja mm. suunniteltu tekoälyn käyttöä palkanlaskennassa. Digitalisaatioon kuuluu myös virtuaalitodellisuuden hyödyntäminen rakentamisessa ja rakennetun ympäristön suunnittelussa. Tähän esitettiin joissakin kunnissa erittäin suurta kiinnostusta.

Matkailu

Matkailulla on tärkeä merkitys koko Pohjois-Karjalassa, joten sen kehittäminen tuli esille melkein jokaisessa kunnassa. Pohjois-Karjalan kuntien osalta puhutaan useimmiten luontoon, elintarvikkeisiin, ortodoksisuuteen tai karjalaisuuteen liittyvistä matkailupalveluista. Venäjä ja sen läheisyys ovat varsinkin rajakunnissa tärkeitä tekijöitä. Kunnissa järjestetään paljon erilaisia tapahtumia, varsinkin kesällä, ja tapahtumajärjestämiseen liittyvää osaamista tarvitaan kunnissa. Vielä yksi yhteinen piirre pohjoiskarjalaisille matkailualan yrityksille on, ettei yritysten välistä yhteistyötä saada helposti syntymään.

Kuva 9. Iloimantsin kunnanjohtaja Marjut Ahokasta ja rehtori Päivi Nenosta kiinnosti mm. matkailun kehittäminen yhdessä Karelian kanssa. Kuva: Pentti Ojajarvi.

Eri alojen selvitykset, tutkimukset, suunnitelmat

Ammattikorkeakoulun opiskelijatyönä tehtäviä selvityksiä ja tutkimuksia voidaan käyttää kuntien ja yritysten nykytilan tai markkinatilanteen selvittämiseen. Opinnäytteinä tehdään yrityksille markkinointisuunnitelmia tai voidaan selvittää kuntien tukemien tapahtumien taloudellisia vaikutuksia alueelle majoituksina, ostoksina tai imagon kohottamisena.

Kuntaviestintä ja -markkinointi

Kuntaviestintään ja -markkinointiin liittyvät asiat nousivat yhdeksi tärkeäksi kehittämisen alueeksi kaikissa keskusteluissa. Karelia-ammattikorkeakoulussa järjestetään vuoden 2019 alussa kuntien viestinnästä vastaaville henkilöille yhteistyötapaaminen, jossa mietitään yhteistyön kehittämistä ja aiheeseen liittyvän koulutuksen järjestämistä.

Henkilöstökoulutus

Henkilöstön koulutus nähtiin kunnissa hyväksi yhteistyön kohteeksi Karelian ja kuntien välillä. Kunnilta tuli toiveita järjestää digitalisaatio-, taloushallinto-, esimies- ja Lean-koulutuksia. Ammattikorkeakoulu voi toteuttaa kuntien tarpeisiin suunniteltuja koulutuksia kohtuullisen edullisesti. Varsinkin, jos voidaan koota useammasta kunnasta osallistujia koulutuksiin, voidaan koulutuskohtaiset kustannukset pitää kohtuullisina kunnille.

Lukioyhteistyö

Ammattikorkeakoulun tarjoamat lukioiden opiskelijoille tarkoitetut avoimen ammattikorkeakoulun opintojaksot olivat tiedossa ja käytössä melkein kaikissa lukioissa. Avoimen ammattikorkeakoulun tarjontaan haluttiin myös alakohtaisia ammattikorkeakouluopiskeluun perehdyttäviä opintoja. Lukioyhteistyötä tullaan syventämään, laajennetaan yhteistyö myös kansalais- ja kansanopistoihin.

Kesäasukkaiden tarpeiden huomioiminen

Pohjois-Karjalassa on yli 24 000 kesämökkiä. Usein lomailevien kesäasukkaiden tiedottaminen on kunnissa hoidettu hyvin, mutta joissakin kunnissa ei asiaan ole juurikaan kiinnitetty huomiota. Varsinkin muuttotappiokunnissa nähtiin kesäasukkaat yhtenä uusien kuntalaisten rekrytointimahdollisuutena. Tämä vaatii kesämökkien käyttötapamuutoksia sekä uusia palveluja kesämökkiläisille. Kunnissa suhtauduttiin yleensä suopeasti kesäasuntojen muuttamiseksi ympärivuotisiksi asunnoiksi. Erityisesti oltiin kiinnostuneita lämmityskustannusten säästämiseen liittyvistä tutkimuksista.

Kunnan suunnittelun kehittäminen uusien kehittämisjärjestelmien ja -menetelmien avulla

Pohjois-Karjalan kunnissa on valtavasti erilaisia kehittämishankkeita- tai -aihioita. Niiden koko vaihtelee suuresti kuten myös niiden sisältö tai ja innovatiivisuus. Useasti kehittämishankkeet liittyvät matkailun kehittämiseen, uusien, kehittyneempien palvelujen järjestämiseen kuntalaisille tai kunnan organisaation kehittämiseen paremmin kuntalaisia palvelevaksi. Karelia-ammattikorkeakoulun käyttämistä kehittämisjärjestelmistä oltiin kiinnostuneita mm. Hackathon-menetelmästä, jossa hyödynnetään Karelian opiskelijoita löytämään mahdollisimman uusia ja innovatiivisia ratkaisuja kuntien tarpeisiin. Hackathon-menetelmää kehitetään edelleen Kareliassa sopimaan paremmin kuntien tarpeisiin.

Maahanmuuttajien koulutus ja kotouttaminen

Maahanmuuttajissa nähtiin suuri mahdollisuus joissakin muuttotappiokunnissa, koska tulijat ovat useimmiten nuoria ja osaksi myös hyvin koulutettuja. Vaikeutena ovat usein huono suomen kielen taito ja pysyminen paikkakunnalla. Maahanmuuttajat ”valuavat” hyvin helposti etelään suuremmille paikkakunnille, joissa työnsaantimahdollisuudet ovat selvästi paremmat kuin pienillä paikkakunnilla. Ammattikorkeakoulu on järjestänyt maahanmuuttajille suunnattuja ammattikorkeakouluopintoihin valmistavia koulutuksia. Näissä koulutuksissa kohderyhmänä ovat hyvin koulutetut ja hyvää suomea puhuvat henkilöt.

Kuntien rakentaminen ja energiaratkaisut

Kunnissa tehdään jatkuvasti korjaus- ja uudisrakentamista, jolloin tarvitaan monenlaisia suunnitelmia, joissa Karelia voisi olla tekemässä yhteistyötä kuntien kanssa. Kuntakierroksella puhuttiin usein erilaisten 3D-mallinnusten hyödyntämisestä esim. kaavoituksissa, rakennuksien esittelyssä tai erilaisten matkailualueiden kuvaamisessa.

Energiaratkaisut nousivat myös tapaamisissa usein esille ja keskusteluissa pohdittiin mm. erilaisten omistukseen liittyvien ratkaisujen moninaisuutta ja vaikutuksia esim. kunnan talouteen.

Kuva 10. Kuntakierros Juuassa. Edessä vasemmalla Juuan kunnanjohtaja Markus Hirvonen, talouspäällikkö Petteri Soininen ja Karelian kehittämispäällikkö Asko Puhakka. Takana Juuan kunnan elinkeinosuunnittelija Jonne Maaninka ja Karelian palveluliiketoiminnan päällikkö Harri Mikkonen ja vs. sivistysjohtaja Joonas Leinonen. Kuva: Pentti Ojajarvi.

Alla olevaan taulukkoon on koottu tärkeimpiä kuntakierroksella esiin tulleita yhteistyön teemoja. Tulosten jälkikäsitellyssä kuntakohtaiset keskustelut purettiin ja sovitut tehtävät jaettiin ammattikorkeakoulussa kustakin asiasta vastuulliseksi määrätyille henkilöille.

Taulukko 3. Kuntakierroksen yhteenveto.

Aihe	Esiintyminen	Yhteistyötavat
Yritysten kehittäminen	14	Innovaatioseteli Kunna, yrittäjäjärjestön ja amk:n yhteistapaaminen
Työllistämisen parantaminen	14	Yhteistyö kuntien työllisyyskoordinaattoreiden kanssa
Digitalisaation kehittäminen	14	Henkilöstökoulutukset Hankeaihiot Ohjelmistorobotiikkakoulutus syksy 2019 Sisältöjen rakentaminen valokaapeliverkkoihin
Matkailu	14	Selvityksiä Hankeaihoita Yhteistyö Karelian matkailualan koulutusohjelman kanssa Verkostoitumisen parantaminen Karjalainen karjalaisuus –hanke valmiina
Eri alojen selvitykset, tutkimukset, suunnitelmat	14	Opiskelijatyöt Opiskelijaprojektit Harjoittelut Kunnilla on mahdollisuuksia avustaa taloudellisesti opinnäytetöitä tekeviä opiskelijoita
Kuntaviestintä ja –markkinointi	13	Kehittämispäivä helmikuu 2019 Koulutus
Henkilöstön koulutus	10	Esimieskoulutus Lean-koulutukset Täsmäkoulutukset kuntien tarpeisiin: liiketalous, viestintä, media, digitalisaatio
Lukiosta amk-opintoihin	8	Lukiöväylä Ensiapukoulutus Hygieni- ja anniskelupassi
Kesäasukkaiden tarpeiden huomioiminen	7	Uusien palvelujen kehittäminen yhteistyössä kuntien kanssa
Kesämökkien muuttaminen ympäri vuotiseksi asunnoiksi	7	Energiaselvitykset
Kunnan suunnittelun kehittäminen uusien kehittämissuunnitelmien ja –menetelmien avulla	7 3 4	Hackathon Metrokartta Virtuaalitodellisuuden hyödyntäminen
Maahanmuuttajien koulutus ja kotouttaminen	6	Simhe –maahanmuuttajien valmentava koulutus
Korjaus- ja uudisrakentaminen	3	Energiaselvitykset
Elintarvikealan kehittäminen	4	Hanketoiminta
Muu Karelia-amk –yhteistyö		Vuosittaiset tapaamiset

7 Yhteenveto

Kuntakierroksen kaltaiset tapaamiset koettiin tarpeellisiksi ja kokoontumisia olisi hyvä pitää kahden – kolmen vuoden välein. Tapaamiset olisi hyvä sijoittaa Karelian strategiakauteen. Seuraava strategiakausi kattaa vuodet 2021-2030, joten seuraava Kuntakierros Karelian näkökulmasta voisi olla 2020 tai 2021. Jotta yhteistyössä päästään hyvälle käytännön tasolle, on olennaista, että nyt kerätty tieto osataan hyödyntää ja yhteistyötä tehdään kuntien kanssa järjestelmällisesti. Tärkeää on se, että kunnissa ja Kareliassa on määrätty vastuuhenkilöt ideoiden eteenpäinviemiseen ja esim. opinnäytetöiden ja harjoittelujen informoinnissa. Tapaamisissa sovittiin kuntien vastuuhenkilöt kunnissa tapahtuvien opiskelijoiden opinnäytetöiden ja harjoittelujen osalta. Kuntien ja Karelian yhteinen huoli on maakunnissa tehtävien harjoittelujen ja opinnäytetöiden vähäinen määrä. Toivotavasti yhä tiivistyneemmällä yhteistyöllä voidaan tähänkin asiaan vaikuttaa positiivisesti.

Seuraavalla Kuntakierroksella tulisi kaikissa tapaamisissa olla mukana Kareliasta kehittäSeuraavalla Kuntakierroksella tulisi kaikissa tapaamisissa olla mukana Kareliasta kehittämispäälliköt ja TKI-asiantuntija, kunnista taas eri alojen toiminnasta vastaavat henkilöt. Näin keskusteluissa päästään suoraan käytännön tasolle yhteisten hankkeiden tai koulutusten suunnittelussa. Kareliassa tapaamisten suunnittelu tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen tapaamista. Syksy on ajankohtana sopiva, koska silloin mietitään seuraavan vuoden budjetiteja. Lokakuu toimi hyvin Kuntakierros 2018 -ajankohtana. Kaikki tapaamiset olisi hyvä tiivistää noin kuukauden ajalle.

Yhteistyön kehittämiseksi luo hyvän perustan se, että kuntien johdossa toimivissa henkilöissä on paljon suhteellisen nuoria, ennakkoluulottomia ja yhteistyöhön positiivisesti suhtautuvia henkilöitä.

Kuntakierroksen esivalmistelut on tehtävä hyvin. Kuntiin lähetettävä etukäteismateriaali REAL-alustalla toimi hyvin ja sitä voi käyttää päivitettyinä seuraavillakin Kuntakierroksilla. Kunnista kerätty esiselvitysmateriaali toimi erinomaisena ohjenuorana, kun kuntien kanssa käytiin yksityiskohtaisempia neuvotteluja tulevasta yhteistyöstä. Kunnat elävät melko tarkkaan strategiansa mukaista arkea, joten kuntien strategiat on syytä lukea vieläkin tarkemmin, kun seuraavalle Kuntakierrokselle lähdetään. Sieltä löytyvät kunnan kannalta tärkeimmät aihealueet, joihin tullaan tulevaisuudessa panostamaan.

Kareliassa kaikkien kuntien tiedot ja muistiot tulee jatkossa tallentaa CRM-järjestelmään, josta ne on helposti löydettävissä ja nopeasti hyödynnettävissä, esimerkiksi kuntien yhteistyötapaamisiin valmistauduttaessa. CRM-järjestelmästä tulisi voida helposti toimittaa kuntiin vuosittaiset kumppanuusraportit. CRM:n hyödyntäminen Kareliassa vaatii jatkokehittämistä ja käyttöliittymän muokkaamista helppokäyttöiseksi.

Kuntakierros 2018 antoi Karelia-ammattikorkeakoululle erittäin hyvän kokonaiskuvan kuntien tilanteesta, toiveista ja suunnitelmista. Yhteistyötä kuntien kanssa on hyvä lähteä rakentamaan tämän pohjatyön avulla. Karelialla on hyvä kokonaisnäkemys kuntien tarpeista yhteistyölle nyt, ja kahden - kolmen vuoden päähän tulevaisuuteen. Kuntakenttä on elänyt pitkään murroksessa ja tulee sitä varmasti tekemään vielä pitkälle tulevaisuuteen. Aluevaikuttavana ammattikorkeakouluna Karelian tulee tehdä syvenevää yhteistyötä kuntien kanssa murroksen myllerryksissä.

”

Yhteistyön kehittämiseksi luo hyvän perustan se, että kuntien johdossa toimivissa henkilöissä on paljon suhteellisen nuoria, ennakkoluulottomia ja yhteistyöhön positiivisesti suhtautuvia henkilöitä.

Lähteet

Niiranen, K. 2019. Muuttoliike koheni, mutta väki väheni. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. <http://www.pohjois-karjala.fi/tilastot>.

Pitkänen, P. & Varis, E. 2018. POKAT 2021 -maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma 2019-2021. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. <http://www.pohjois-karjala.fi/documents/33565/761585/POKAT+2021+-maakuntaohjelman+toimeenpanosuunnitelma+2019+-+2020.pdf/371445bf-456a-7d92-9782-3c6a08cf91bb>

Pohjois-Karjalan ELY-keskus. 2018. Työllisyyskatsaus joulukuun 2018. <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/ely-pohjois-karjala-tyollisyyskatsaukset>

Pohjois-Karjalan maakunta- ja sote-uudistus. <http://www.pohjois-karjala.fi/web/maakuntauudistus/maku>.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. 2018. Väestöllisiä tunnuslukuja kunnittain 2017. <http://www.pohjois-karjala.fi/tilastot>.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. 2019. Väestönmuutosten ennakkotietoja kunnittain vuodelta 2018.

Saatsi, A. 2018. Neuvottelu Karelia-amk:n ja Nurmeksen kaupungin välillä.

Suomen Kuntaliitto. 2016. Tule tekemään tulevaisuuden kuntaa. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Suomen Kuntaliitto. 2017. Mitä kunta tekee sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen? <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2017/mita-kunta-tekee-sote-ja-maakuntauudistuksen-jalkeen>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkojulkaisu]. Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/til/vaerak/2017/index.html>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2018. Alueelliset kehitysnäkymät. Syksy 2018. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 31/2018 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161086>

Valtiovarainministeriö 2017. Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin. Helsinki 2017.

Varis, E., Pitkänen, P., Siitonen, M. 2017. POKAT 2021. Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2018-2021. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Karelia-ammattikorkeakoulun vahvuus on tiivis työ- ja elinkeinoelämäyhteistyö. Karelia-ammattikorkeakoululla on koulutustarjonnan lisäksi laajaa kumppanuus- ja yhteistyöverkostotoimintaa, jonka edelleen kehittämiseksi Karelia-ammattikorkeakoulu toteutti kuntatapaamiset Pohjois-Karjalan maakunnassa syksyllä 2018. Näiden tapaamisten tavoitteena oli löytää uusia yhteistyön mahdollisuuksia Karelia-ammattikorkeakoulun ja kuntien, seutukuntien, yritysten sekä yhteisöjen kanssa. Tapaamisten tarkoituksena oli keskustella erityisesti maakunta- ja kasvupalvelu-uudistukseen liittyvistä yhteistyötarpeista ja -mahdollisuuksista sekä selvittää tarpeita, joissa Karelia-ammattikorkeakoulu voisi olla apuna tai kehittämistoiminnan yhteistyötahona. Tässä julkaisussa esitellään tapaamisissa virinneitä teemoja, joissa kuntien, yritysten ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä voidaan jatkossa lisätä ja tehostaa.

JULKAISUSARJA: C, RAPORTEJA: 59

ISBN 978-952-275-272-7 [painettu]

ISBN 978-952-275-273-4 [verkojulkaisu]

ISSN- L 2323-6914

ISSN 2323-6914